

CUNOAȘTEREA ÎMPOTRIVA PREJUDECĂȚILOR

note de lectură la cartea
"ȚIGANII – ÎNTRE IGNORARE ȘI ÎNGRIJORARE"

Dintr-un subiect "pitoresc" și dintr-un obiect de prejudecăți multiple, care pendulează între toleranță ironică și intoleranță vehementă, iată că ȚIGANII ("Romii") au devenit temă de cercetare sociologică și psihologică inițiată și realizată de Catedra de Asistență Socială a Universității București și Institutul de Cercetare a Calității Vieții.

E o inițiativă care, din capul locului trebuie salutată și apreciată ca atare, acordându-se atenția cuvenită rezultatelor cercetării, conținutului lucrării "*ȚIGANII – între ignorare și îngrijorare*", coordonator Elena Zamfir și Cătălin Zamfir, Editura Alternative, 1993.

Apariția acestei lucrări științifice este cu atât mai binevenită, cu cât în actuala perioadă de tranziție, când problemele relațiilor interetnice s-au acutizat, când mass-media creează imagini, unele nefondate pe fapte obiective și integrate într-un context social bine definit, despre comportamentul unor etnii, în cazul de față al romilor, apare necesitatea unei informații recoltate cu mijloacele anchetei sociologice și unui tablou fidel stărilor de spirit din comunitatea tradițională și contrastantă a țiganilor.

Cercetarea, desfășurată în perioada aprilie-decembrie 1992, și-a propus să ofere "*o imagine cât mai realistă a situației romilor în această perioadă de răscruce*", concentrându-și atenția "*asupra cuplajului dintre modelele culturale tradiționale de viață ale populației de romi și parametrii sociali și economici care caracterizează în momentul actual această populație*".

Totodată, cum este și firesc pentru o cercetare științifică legată de practică, de șansele ameliorării calității vieții, s-a căutat identificarea "*elementelor strategice ale unui program de sprijin al populației de romi*" (pag. 8).

Cine dorește să dispună nu numai de informații mai veridice și mai proaspete despre situația obiectivă și comportamentele din prezent ale populației de romi, dar și de sisteme de referință și criterii stabile fundamentate științific pentru formularea unor judecăți și considerații pertinente despre acest subiect trebuie negreșit să se adreseze acestei cărți care îi oferă, în afara unor aprecieri de principiu, rezultatele unei cercetări sociologice și unei reflecții la obiect.

Un chestionar aplicat pe un larg eșantion de familii de romi, circa 300 de interviuri, un studiu de caz pe un eveniment conflictual mai deosebit și alte surse de informare și documentare au dat posibilitate autorilor să confere volumului un conținut bogat, variat, structurat pe dimensiuni esențiale ale vieții populației investigate: *familia de romi* (dimensiuni, structuri, tipuri de căsătorie, natalitate), *școlarizarea copiilor de romi*, *profesiile și ocupațiile romilor*, *standardul de viață* (venituri, bunuri de folosință îndelungată, locuință, condițiile specifice de viață ale copiilor, dimensiunile sărăciei la populația de romi).

Date statistice extrem de interesante începând cu cele privind ponderea romilor în totalul populației românești (pe țară și pe județe) făcându-se corecții datelor provenite din recensământul din 1992, date privind gradul de alfabetizare-școlarizare, de calificare, de ocupare a forței de muncă, date privind variația standardului de viață în funcție de diferiți factori și multe alte date concrete rezultate din cercetare oferă o imagine detaliată și semnificativă privind situația și modul de viață al romilor în contextul societății românești în tranziție.

Asocierea permanentă, pe tot parcursul cercetării și a interpretării datelor obținute, a perspectivei psihosociologice, a principiilor și categoriilor, *imogologiei*, conferă întregii lucrări veridicitate, autenticitate și chiar atractivitate.

Importanța pentru întreaga lucrare este teza conform căreia problema romilor nu este pur etnică, ci mai degrabă — o complexă problemă socială cu coloratură etnică, autorii delimitându-se astfel de schemele excesiv de rigide și simplificatoare aplicate în analiza problemelor etnice care ignoră dimensiunile economico-sociale și dinamica fenomenului sub incidența schimbărilor sociale. Pe drept cuvânt se afirmă în lucrare: "Confuzia dintre etnic și social, acompaniată cel mai adesea de ignorarea caracteristicilor sociale, generează o definire inadecvată a *naturii problemelor*, cu consecințe grave în ce privește *identificarea soluțiilor*. Destul de frecvent conflictele etnice sunt generate sau accentuate de probleme sociale. Soluțiile de tip strict etnic — nediscriminarea, toleranța — riscă să nu soluționeze problemele de fond, având o eficacitate redusă sau nulă". (pag. 19).

Nutrim convingerea că, după apariția și punerea în circulație a cărții *ȚIGANII — între ignorare și îngrijorare* nu se va mai putea scrie și vorbi, nu se vor putea lua decizii eficiente ca înainte de a fi dispus de rezultatele acestei cercetări sociologice, de considerentele teoretice și aprecierile făcute în volum, de strategiile și direcțiile de acțiune propuse de autori în vederea soluționării problemelor centrale ale populației de romi și implicit ale raporturilor cu populația românească majoritară.

PETRU PÂNZARU